

Mars 4/8/04

Paa opfordring af Mr Ole
Paul Olsen Kalvus, knyttes
hoved til hans Njordlykning
arbeids en af ham færdig.
arbeidet transport vi sinn
er i sandkraft paa privat
haand. Arbeidet uafsluttes
som forbindelig iført.

Omkostning overslag
til vien

296 l.m. vii a 200 m. Kr. 592.00

Se for ørige viens form og
lengde paa nedenforliggende bygning
plan.

Ballaugen den 6/9 - 04

Ole. Hansen

81718
81718

Ballerup den 3/6 - 04

Dear Pastor Joe Anderson
Census.

I aledning af at jeg er i Indlandet
til forskellige missionspros mænd
førstkomme vil jeg ikke jeg er
hindret fra at male hede Guds
auge pros bestre mod at ordne dem
dog har mig jeg er vildt lidt
indbetalt det forstørrelse beløb
men, forhåbentlig med at betale
resten af andet.

Forbevært at jeg vil give
hus der står i byens mørk
for at far pros bestre mod at
ordne dem til en永久

Yours sincerely
Jacob Claus

Ms. J. 22 704

Fjeldheim per Ballangen

den 8/10/04

Til Fredvardslæren
Født af Frøkken
Gvensen

Hørig holdet fikket tilladelse
at ryg helle sten, på forstede,
at udbytte over kronerne 100.00
et hundrede kroner, vidt belæst
af mit lærer af godtyrkning for
mest. De vadelige beredelses.

Erlært Adolf Hansen

Underteg med har dags dato
besynder af Adolf Hansen
fjeldhøvde for lærer af godtyrk-
ning. Størrelse iud fra dynamit
arbejd, og findes vi at der for-
monoverur for det udbytte dinke.
Mindeskrift Køn nubbalte hæm
Kr. 100.00 et hundrede kroner
et arbejdet er enligt min
aflygt i overensstemmelse med
den oprindelige dynamitplan
som findes herunder.

p.t. Salblæser den 5te Juli 1904

John Hansen
Johannes Siejehøjzen

Ejns 268/04

Fra
Nordlands Amts
Landbruksholdningsselskab.

Bodø den 27/9 04

Hr Sagfører - Ordforer Jac Anderssen
Liland

Taakledning Dr. af 2^{dr} muddles:

Toldal overordnede Landbruksholdningsselskabet Dees forrige Besv med Fore
spørge om Tilladelre til at forlænge Raum.

Bertzodam fandt det ikke rigtigt at gaa Distrikts Meierimester
forbi. Nordmoe har mi svaret mig, at han er villig til at
komme sammen med Toldal. Han vil komme i 2de Halvdel
af Oktober og underretter paa Forhaand saavel Hr Ordforeren,
(med hvem jeg har anbefalet han at konferere) som med Toldal,
som da vil møde.

Mit ønske om at det maatte lykkes at få ordnet
de kinkige Meieriforhold i Ballangen byner

Orbodjs

L P Nilsen

Nfns 483
104

Fra

Meierimesteren i Tromsø Stift

Hr. ordfører i Eimes.

Gjærs rekrusition fra formanden for Norelands
amt's landbrukshandlingsrådet hermed hr. L. P. Nilsen
vil jeg samme med hr. amtsaugsmanne Saltdal amtsam-
ne til Ballangen sundag den 11 desember f. R. med lakkat-
skriften fra Trondheim. Opholdet i Ballangen blei til onsdag
middag den 13 d. m. Samt det var venn hr. ordfører her-
på at gjældet var Ballangens område, hvor det da var
gjennomsliggen, at man skal forsøke om mulig at
rette på de mistige forhold ved minnests drift.

Da hr. Nilsen endvidere opplyste oss, at hr. ordfører
hade utkall andre om personlig at vane tilstede
Ballangen under vort opphold der, var jeg beund-
ret med dem om mulig at gjøre minnests in-
kreverder bekjent med vor amtsamst og i tilfælde
mulige et møde endnu med høgsynen for minnests
eller dets interessanter.

Målselv den 28 november 1904

Arbeidsgjest
Ole N. Nordmo.

Effus 527/04

L

Fra

Meierimesteren i Tromsø Stift

Til

Eunes farman & Rab.

Følge anvisning fra ordinansen i
Eunes bil om Beagronam Salddal om at opkaldt
møde med de mindreindenboende i Ballangen og
Tordlands amts landbrugsholdningsbestyrelsens ledelse om i
denne sag har underhenvende meierimester Tordmo
og amtsbeagronam Salddal den 1st desember d. i.
opkaldt et jævnedags- og distriktsmøde på Ballango-
ens mindre. Samt det aarde farman & Rab hørjinde,
er driften ved Ballangens mindre helt i stikket.
på grund af, at i flertal af mindre indenboernes
heds opfordrak at henvane mellem. Det mellemkværelle
mindre i de mindre ør har markant, hos dem
så betydelig under det opnude lig gennegede, at
driftsamholdningerne har slægt en væsentlig del
af andenes vordi. En misnabo- og hækkeskabts
skanning er dermed nærmest også legalitetsregnen,
så at de faststillede forslag vi i vest udsæde,
præsenteret med henblik at redde mindre for
distrikterne vandt tiden tilslutning.

Mindre legge et ridsmønst og mel udbygnar,

Fra

2

Meierimesteren i Tromsø Stift

bibyggelser maa således og mindstes nogenlunde udviklet; men så her til Rønnes det udvundne Reide jordbaner, det adgang til udstedelse af det dyre Reide aaral og den udvundne Reide høringssag, Sam ankomst alle i mindst indvæsentlig forbindelse med udstedelse af, da fane Rønnes det os, at selv med den jorddrift og det Reidekunstet, Sam nu os, Skulde anlagt gaae godt, når gjørne mellemvarme fra samtlige bæselivsringes i distrikts land sted. Vi mener desfor, at en realisation af bestjæring af mindst, vil påvirke distrikts og økonominiske Prospekt, Sam nærmest de farveste af indvæsentlige ligheder. Jordbrug og uddannet bæsdyrket er den naturligste, Sam for distrikts et den naturligste og uudvundne virksomhed. Befolkningsen er alltså tilslidt for, at et sådant anlæg her måtte kunne dyrkes jordet af sigt, og er nødvendigt for mystriggelsen af disse fra naturens hånd til tilskud til højlejligheden. Det er imidlertid Sam for nævnt, Rønnes en sådan mistilidens af bæsledens end over befalningerne, at de med egen ligels negle Rønnes ud af det upore, Sam enighed, mistilid af mangel på fremstyrke har brugt dem op i.

Sam et sidsse punkt på om muligt at medde

Fra

Meierimesteren i Tromsø Stift

meieriet for distrikter, hvormed betydelige økonomiske
sal såvel for interessenterne som for Rammussen
som garantister måtte kunne undgås, tillades vi
os at fåne slå for Rammussen et øverste meieriets
drikt forsøgsvis for et år. Vi har den tro, at interesse-
trækken vil Rammus til at kunne sørge selv, at
virksomheden måtte blive hinrende såvel her, som ved de
andre meierianlæg i Østlandet. Da også vi i tilværelse,
at Rammussen ansættes en delig meierist til at bestyre
meieriet driften af enrigt velegnet og bestyrelses op-
rettet ved ^{meieriet} for distrikter komme over, så vi tillade
os forslag om sådanne bestyrke, så er det med hensyn til gæ,
at vi sådanne bedre end en Rammus måtte kunne und-
gås da gunstige manedspriser holdes, hvor Tannen og
grubekasse indenfor grunden frembydes. Ved denne
ordning troes vi med bestemmelser, at tilliden og træ-
nissen til meieriet vil vende tilbage, has befalet omringen
og dermed Skabers synes, at et meierit ikke alle en Rau-
diens, men at det er et nødvendigt led i arbejdet
for landbrændingsforsvarets tilgang ligesåvel for Ballangen
som de fleste andre distrikter inden omrak.

Troer hensigten at fremme denne tillid, vil vi
indvælde tilværelse, at interessenter Skabers givs han-
stand med opdrag af personer som på hvilens anlægge

Fra

4

Meierimesteren i Tromsø Stift

Sæl jor siddigem sam præsidentpræsident. Skulde der
mad fanningsværing vise sig, at interessebunne fremdele
vise uraegelighed af ejerhånd ved at undlade at
høre mere o.s.v., vil jo adgangen fremdeles stå åben
for Rammunen til ligesværlig aktionen af gøren
sin hvor gjeldende. If de unds midst falder uraegelighed
frit i den opfattning, at minni om Rammunen ^{ansaa} betyder dem
her anførte ordning sam den eneste mulige unds
de overordnede forholdsbehandling, og at en plebed af de tilhørende
værende vilde gjøre sit bedste for at hente en del.

Der er selvfølgelig for Rammunen adgang til påførs-
hånd af en Rytndigo sig um, hvilken tilslutning er
sådan forudsætst til Rammunens, derved at
indsigning af hennendom med en del andre Rytteri vil
Rammun finde sted på Frederiksberg.

Tausænket dette forslag måtte vinde hundretssyvets
sympati, stås vi selvfølgelig til givelse med
yderligere uheldning, um det man så måtte anstre
det.

Ballaugen den 13 desember 1904.

Olov Soldal,

Ale N. Stordmo.

Ballangun Miini.

Jeg har ikke fått finne noen notater om når Ballangun Miini ble bygd, eller hvem som var med på starten, eller hvem som var med i skyt og formann.

De gamle i Ballangun er gått bort som kan huskes var med den gang. Av de som eventuelt kanskje kan gi noen opplysninger er vel Gunnar Carlson den som De kan forsøke å spørre. Han var jo bare gjennom den gang, men han har en særlig god hukommelse og har fulgt gode med alt. Hans far var mye med i det kommunale, og ellers, så Gunnar hadde en god anledning til å "ja" overbevist mye fra sin far, likvært har han selv vært med i mye i sin tid, så han er en av de få som sikkert ikke med mye videt.

Som jeg nevnt hadde Evens kommune garantert for et låne til Ballangun Miini - sørde jeg hukuhvar var lånt ved at en Opplysningsvesenets fond, som den gang var en av de gjenstigende å "ja" låne hos. Kommunen måtte betale i alt ca. 19000,- for Ballangun Miini. De beløp som ble betalt blei bokført som tillegg for garantisanser, kom. overfor altzå ikke lånt i sin helhet med den gang, eller fikk det overført til seg.

Jeg antar at miinuet blei mullagt i 1909, men det kan vel hende at det ikke hadde vært noe særlig produksjon eller drift i det hele falt. I 1910 hadde kom. hatt et direkte tillegg for Ballangun Miini på kr. 3699,79. Om dette beløpet hittil gjaldt neder og avdrag på lånt, eller det var noe omkostninger med, er vel vanskelig å si uten at man får se bilagene, men det er vel hittil som om kommunen ikke har bilagene fra den tid. Da far står det som "vurdskassuer var det overlevende bilagene fra alle år fra 1880, prakket i egne overslag for hvor hvert og prakket for hvort ei for seg. I regnskaget var

2
Ballangur Minni, fort.

det følt under di kontr. moh. tilhørte med bilag nr. sa° det er lett
at finne fram. I 1911 var det ledet gra° lån zu. 1/6 og 1/2 - 1909
kr. 1280, 25, disse data var det som var fastsatt ved lämna's optakelse.
Lånet var nok langtidslig. Kom. hadde heller ikke grupper til a° inngå i
lånet med en gang. Alt som gikk an a° selge av minvært eiendele
blev solgt, grupper blev - såvidt jeg minder - brukt til lebaling gra°
gjeld, sa° det er ikke kommet med i hovedregnskapskapet. Det var en
egen regnskapsmappe for minvært, som fulgte med arkivet. Det var
en hel del gjeld tilbom om det nærværende lånet. Foran var ikke beløp som
kom. målt bæltes er direkte tillegg etter at alt var realisert. Det tok
flere år før alt kom inn for det som blev solgt. Det var lagt ned
varselmeddeling, men den blev ikke gravd opp.

Den 23/1- 1911 hadde ørsmøhl Liland Minni behandlet skriv
fra ordfører i Rennes, dat 23/11- 1910, med tilbuds om a° overdra
maskinen i Ballangur Minni for en rimelig pris. Styret fikk fullmakts
til a° inderhandle om enkst. høyre, pris, samt a° få undersøkt om all
var i orden my tilbehør (ut. ved jagfolk) samt om a° orienta biamur,
snurr, nultusær og andre kar. Den 21. juni 1911 vedtok styret om
a° gi tilbuds gra° maskinen, dampkjel og tilhør for imobil kr. 1000,-
i fl. mottatt forhengsel og under forutsætning av at alt var i brukfar
stand. Den 1. juli 1911 blev enholdt ekstraordinær generalforsamling
hvor styret fikk fullmakts til a° høyre maskinen m.v. for kr. 900,-
Hvis delli tilbuds ikke blev godtaa, fikk styret fullmakts til a° by kr. 1000,-
Den 15/1- 1912 hadde styret moh. som sah m. 10 leh. skrivelse fra ordfører
av 21/11- 1911 med annodning om a° imøthalte det skyldige beløp kr. 1000,-
for maskinen fra Ballangur Minni med rukke fra 26/9- 1911. Dette
ta man gai ut fra at kommunen ikke gjorde silde selge maskinen
når bestemt at fastsatte lebalingens vilkårne og heller ingen rusar
forbeholdt, bleiv den omformende høysetningen at bælte inder August

Ballangen Minn forts.

måned 1912. Da ingen ruker var solgt w forholdsvis læng
stofolig minneskyt ikke indgå i pris af lebale ruker.

Den 16/1-1912 blev ordningen indrettedt om at beløjet ville
bliv lebalt siden tilgangen av juli 1912.

Liland Minn overfok alle maskiner m.v. i Ballangen og montrab
den i Liland Minn. De første maskiner L.M. blev skifte til. Det blev
kunstigt ikke sa' verst handel for L.M. idet det var ganske rimeligt omk.
for at få maskiner m.v. flyttet og monteret Liland. Det var ~~monteret~~ ^{monteret} XX
~~terekspedition fra firma M. & G. Frederiksen m.m. verksted Tondhuse~~
~~A.-D. Engelsborg~~ som leverede og monterede maskinene i mai-juni 1913

Det synes som om kom. ihu hædte andre muligheder for at få
solgt maskiner m.m. til andre end Liland Minn.

I 1912 har kom. lebalt for B.M. kr. 1128,89

Liland Minn opfok den hr. 1000,- for at få lebale maskiner.
XX Den blev rimeligt endet i bl.a. varmvarmstribus pris 2400kr.
dempesprømme, oljepumpe, trykluftapparat, isolering av dampværkledning m.v.
Ny anskaffelse ansættet i koch hr. 1100,- montrabuen 1100,- 2200,- hr.
som skulle dækkes ved den.

Kom. lebalt for B.M. hvert år ca. 600,- pris länek +
under. Det blev lebalt 1923/24 hr. 590,- 1925/26 hr. 592,95.
Kom. blev dels 1/7-1925. Restgilden blev dækket av fritsham.
eller delingen.

Det kan være en mulighed ved undersøkelsen i grante-
registeret at få se hvilke når Ballangen Minn blev bygget og solgt
hvis det foreligger bgl. fysisk til hørdem. Nu matrikkelen for den
tid kan jeg ikke se at Ballangen Minn er anført som en. Om det har vært registrert i handelsregisteret ved jeg ikke.

Mere end det foiste.

Johann
Arthur Ravn

BALLANGEN MENIGHETSråD

8540 BALLANGEN

Bispevisitas i Ballangen 29. april - 1. mai 1976.

Innberetning om kirker og kirkegårders tilstand.

Tilsyn.

Ved siste visitas i 1969 var det tilsatt kirkeverge særskilt for Ballangen og for Kjeldebotn. Begge som honorert tillitsverv. Kirkevergen i Kjeldebotn, Hilmar Sommerseth, ble fra 15. juni 1974 tilsatt som kirkegårdssbestyrer for Tjelle kirkegård og pedell for Kjeldebotn kapell kombinert i 1/4 stilling. Inntil videre har han også fungert som kirkeverge.

Kirkevergen i Ballangen sa opp sitt verv i 1973. Siden har det ikke lyktes å finne en som var villig til å påta seg oppgaven.

Kirkevergens funksjon er delvis blitt utført av ingeniørkontoret.

Denne ordning er imidlertid ikke fullt tilfredsstillende, da ingeniørkontoret på annen måte er belagt med store oppgaver.

Ballangen kirke.

Ballangen kirke, som er sognets hovedkirke, ble innvidd i 1923. Den utvendige fasade som må sies å være vakker, har vært ganske bra vedlikeholdt med maling. Derimot begynte interiøret å se temmelig skrøpelig ut. Kirka var kald og utrivelig og i den utstrekning det var mulig å undersøke, så det ut som at gulv og bjelker var skadet av råte. Allerede ved siste visitas var det satt ned ei restaureringsnemnd som skulle legge fram plan for restaurering av kirka til 50-års jubileet i 1973. Både restaureringsnemnda og de kommunale myndigheter bør ha ros for den interesse og innsatsvilje som de la for dagen for å få arbeidet utført til fastsatt tid.

Rivingen av gulvet viste at det var på høg tid å få reparasjonen utført. Gulv og bjelkelag ble fjernet og erstattet med betonggulv hvor det ble nedlagt varmekabler. Innvendig ble veggene panelt og nye dører og vinduer anskaffet. Planløsningen og arbeidet ble utført ved lokal innsats uten at arkitekt eller byggmester ble involvert. Som farge-teknisk konsulent ble engasjert kunstmaler Bodøgaard, Bodø, som var til uvurderlig hjelp, både når det gjalt farger og innredning forøvrig. Den 3. juni 1973 ble kirka gjeninnviet samtidig med 50-års jubileet. Oppgaven var løst til fastsatt tid, og til en pris som noenlunde holdt med det opprinnelige kostnadsoverslag. Samtidig ble også menighetssalen pusset opp.

Vi er blitt svært fornøyd med resultatet av restaureringen. Det som kanskje kan sies å være noe mislykket, er kombinasjonen av gammel og ny maling. Dette gir seg særlig utslag på kirkebenkene og søylene hvor malingen sprekker og faller av.

Orgelet var allerede før restaureringen ikke i full stand, men en fant å avvente en fornyelse. Etter at det nye varmeanlegget ble tatt i bruk ble orgelet helt taust.

Reparasjon av orgalet er satt i kontrakt, og det var meningen å få dette levert til julen 1975. Leveringsvansker og sykdom har medvirket til utsettelse, men vi håper at et nyrestaurert orgel kan stå ferdig om kort tid.

Forøvrig bør det i nær framtid anskaffes et høytaleranlegg til kirka samt et bedre induksjonsanlegg for tunghørte.

Ny reguleringsplan er godkjent også for området rundt kirken. Når denne

plan kan settes ut i livet er vanskelig å spå, da dette er et bevilgnings-spørsmål.

En nedsatt komite arbeider med å få til et utvendig anlegg, og det er å håpe på at en om ikke altfor lenge kan få til noe her.

Ballangen kirkegård.

Ballangen har to adskilte kirkegårder. Den eldste er fullsatt og benyttes lite i dag.

Den såkalte nye kirkegård er allerede nokså mye belagt, og det må nå alvorlig tenkes på en utvidelse. Dette kan gjøres i tilknytning til kirkegården mot øst. En representant fra fylkeshagearkitekten har vært og sett på forholdene og er blitt anmodet å legge fram en plan. I forbindelse med forsterkningen av E6 som går forbi kirkegården, må hovedinngangen flyttes og parkeringsplass anlegges ved det læstadianeske forsamlingshus, hvor felles avkjørsel og parkering blir ordnet.

Kirkegårdene har en vakker beliggenhet og gravforholdene er meget gode. Dessverre har det vært vanskelig å få den ønskede ordenen på gravene som kart og planer forutsier. Dette har lenge vært et problem som det kan bli vanskelig å rette opp. Gravprotokoller og kartfortegnelser er ikke ajourførte etterhvert. Det er i den seinere tid lagt ned et stort arbeide med å få dette gjort, men det gjenstår endel som må tas til sommeren. Det vil bli nødvendig å regulere endel gravplasser og forandre noe på den kartlagte plan.

Gravplassene blir vanligvis godt stelt om av de pårørende, og de fleste graver blir forsynt med vakre gravmonumenter.

Oppsettingen av monumentene er ikke fulgt opp med den ønskede orden, slik at flytting og innregulering av gravstøttene bør foretas.

Til kirkegården er anskaffet:

Senkeapparat.

Tineapparat.

Båresykkel.

Måleutstyr for utsetting av gravplasser.

Vann er tilført kirkegården.

Graveren har et lite spise- og oppholdsrom i forbindelse med redskapshuset. Redskapshuset ble utvidet en del sist høst.

Menighetsrådet har nedsatt et utvalg for hver av kirkegårdene som har fått i oppdrag å komme fram med plan for en regulering og bedre stell av kirkegårdene.

Revelsøy kirkegård.

Denne ligger noe avsides, og det er nødvendig å benytte båt for å komme til kirkegården. Den blir fremdeles benyttet for Efjordområdet, men en har inntrykk av at for den indre del av Efjord blir Ballangen kirkegård mer benyttet i dag.

Kirkegården kunne nok ha vært i bedre stand. Endel eldre gravplasser burde vært jevnet ut for å lette vedlikeholdet. Så vidt en kjenner til, blir de nødvendige gravprotokoller holdt ajour.

Den tidligere graver her, Alma Jensen, sa opp stillingen fra 1.1.74.

Da det var vanskelig å få til satt ny graver, har en kommet til en avtale om at de pårørende sørger for graving etter en fast godtgjørelse, og at føring av protokoller og anvisning av graver utføres av Alma Jensen fortsatt.

I de sienere år er det blitt tradisjon hver sommer å avholde en Revelsøydag med friluftsgudstjeneste på kirkegården og eventuell jordpåkastelse. Dette har vært et tiltak som har fått god mottakelse. Når været har vært brukbart, har det vært godt frammøte, ofte av tilreisende feriefolk.

Kapell for Ytre Efjord.

Tanken om å bygge ut Ytre Efjord skole med kor og tårn tilbygg er ikke av ny dato. Endel midler er innsamlet til dette formål og det foreligger også forskjellige løsninger i form av plantegninger. Det er også nedsatt en komite som skal arbeide med saken. Det skulle la seg gjøre å få til et slikt kapell, muligens med et fristående klokketårn. Det beror imidlertid på kommunal bevilgning og den prioriteten som tiltaket vil få.

Gravferdsvogner.

I flere år er det ved privat tiltak holdt gravferdsvogn i sognet. Det er da samtidig sørget for levering av kiste og båreutstyr. En snekkerfabrikk, som sist hadde denne oppgaven, gikk konkurs, og derved har en i det siste år vært avhengig av gravferdsvogn fra Narvik. Dette har vært lite tilfredsstillende. I dag er det opprettet et begravelsesbyrå i Ballangen som vil ta seg av gravferdskjøring og alt som har med dette å gjøre.

Ballangen den 20. april 1976.

For Ballangen menighetsråd

Karl Thorstensen
Karl Thorstensen.

Kristian Punsvik
Kristian Punsvik.

Lille-Ballangen.

I 1667 kaltes gården Lillebalanger og bruktes av Joen Ollesen og er som før nevnt et lite bruk med en utsed av 1 tdt. korn. I 1746 tilhører gården kirke og prestebolen og i 1786 brukes gården av Hans Olsen, Torkil Joensen og Hans Albriktsen. I 1801 var der fremdeles 3 gårdbrukere: Førnevnte Hans Albriktsen, f. 1752, med hustru, 2 fosterbarn og 3 tjenere. Jakob Mortensen, f. 1751, med hustru, 2 døtre, 2 fosterbarn og 2 tjenere. Enken Ane Thommasdatter, f. 1762, med 2 døtre og 3 tjenere. I alt 21 personer. Enken Ane ble gift med David Caspersen, f. 1773. Han var fra Tjeldsund og var kommet til Ofoten før 1800. Etter Ane's død gifte han seg med Øllegård (Axelsdatter) fra Ytterbø, f. 1783, og har en stor etterslekt. Øllegård hadde hatt noen triste og sorgfulle barneår, og i denne forbindelse skal her fortelles om en tragisk hendelse fra tiden like før 1800. Som skikk den gang var ble kirken på Evenes flittig brukt. For å komme til kirken måtte man alltid i båt. Det ble å seile eller ro etter som været passet og det kunde ofte bli en stri tørn på denne åpne og veirhårde fjord, særlig vinters tid. Og av og til hendte det at en kirketur kunde få en sorgelig slutt. Ved et slikt forlis omkom Øllegård's far?, to brødre og en søster. Dette hendte en julédag. Det fortelles at presten gikk sent i kirken den dag, og da kirkefolket skulde reise heim var det allerede mørkt, og det blåste en forrykende nordveststorm. På heimturen forliste en av kirkebåterne og alle omkom. Blant de omkomne var også en tjenestepike som var så ivrig for å komme til kirken at hun kledde seg i kirkeklaerne kvelden før og lå i disse om natten for å være sikker på at hun ikke skulle bli for sein om morgenens når kirkefolket skulle fare. Våren etter omkom Øllegård's bror og en fosterglunt under fiske utenfor Ytterbø, og da var det ikke flere manfolk igjen i familien. I 1815 byksler presten Allan 12 mk. av gården til Paul Paulsen og 12 mk. til Johannes Andersen. I 1840 byksler han 12 mk. til Hans Pedersen og i 1841 til Ole Arntsen 12 mk. Denne Ole Arntsen var født 1806 i Ankenes og ble gift med David Caspersen's datter Axelia, f. 1818,

og overtok gården etter David. Ole Arntsen er formentlig søn av styrmann Arnt Gundersen, f. 1775, som ifølge tradisjonen var fra Bergen. Arnt Gundersen var i 1801 styrmann hos skipper Ole Knudsen på Vidrek, og i 1813 sees han å være eier av halve Fagernes som han dog samme år solgte til Statius Mosling. I 1815 sees en Arne (Arnt) Gundersen å ha bykslet 1 pd. og 12 mk. av Balsnes. En av Ole Arntsen's sønner var skipper Dave Olsen.

I 1886 er Lille-Ballangen delt i 10 bruk med følgende brukere.

1. **Ballangen lille:** Bruktes av Johan Ingebriktsen og Johan Olai Pettersen. Begge disse var innvandret til bygden. Johan O. Pettersen var egentlig fra Saltvik der hans far trønderen Petter Schjødt var gårdbruker. Petter Schjødt kom nordover med en jegt til Fagernes og ble siden boende i Saltvik hvor han har stor etterslekt, men ingen bruker Schjødt-navnet. Etter Johan O. Pettersen er der en stor etterslekt i Ballangen, bl. a. sonen Konrad Johansen som ryddet gården Storfjell. Johan Ingebriksen's slekt var innvandret fra Voss. Han var født på Voss 1843 og fulgte med sine foreldre til Ofoten. Faren hette Ingebrikt og moren Ingeborg, og hun var av Næstaas-slekten og skulde være i slekt med kunstnerbrødrene Bergliens fedre. Hun hadde flere brødre som også kom til Ofoten. Etter Ingebrikt's død ble Ingeborg gift med bygdeskredderen Peder Olsen. Johan Ingebriktsen var en flittig og forstandig mann. Foruten å være gårdbruker var han en dyktig fisker og sjømann. Han var en god hovedsmann på sin fembøring og en sindig mann i farens stund. Å være gårdbruker var i gamle dage for mange vedkommende bare et bryrke. Det var liv og virke på sjøen som var det egentlige hovedyrke for de fleste gårdbrukere her nord og ikke minst i Ofoten. Denne kombinasjon av yrker gav de nord-norske bønder et større virkefelt enn ellers i landet og mange beskjedne bønder var rene stordrivere både på Lofoten og Finnmark. Fembøringen var skipet

de seilte på og mange hårde tørn ble tatt i storm og rokk. Mange dådrike handlinger har ut etter tiden blitt gjort, men de fleste er for lengst glemt. Ingen syntes det var noe å snakke om, langt mindre å skrive om. Vi skal derfor fortelle om en slik hendelse bare for å nevne et eksempel. Johan Ingebriktsen var på Finnmarkfiske og lå med sin fembøring ved Sørøya da det røk opp til storkuling. Uværet var så voldsomt at fembøringen kantret i sine fortøyninger og to av mannskapet ble under kvelvet. Som regel tar nordlandsbåten luft under seg når den kvelver og dette gjør det mulig å berge folk som er kommet under. De måtte holde seg helt oppe under kjølen og redningen måtte komme snart. Da Ingebriktsen hørte kameratene var i live under kvelvet tok han tolleknivén og skar over 2 bord i bunnen oppe ved kjølen. Sjø og rokk vasket over kvelvet men han arbeidet rolig og sindig. Han skar på begge sider passende dypt så at ikke luften skulle lekke ut før de to som var under. Da han var ferdig ropte han til de to at de skulle holde seg unda og være klar, hvoretter han satte foten på og trødde bordene ned. Begge to under kvelvet ble trukket opp i en meget forkommens tilstand, men dog i live. Når så uværet var over så var det å ta fatt på reparasjonen av båten og gjøre den sjøklar og så fortsette fisket. Det er mange etterkommere av denne Voss-slekt i Ballangen, bl. a. sonen Iver Johansen som ryddet seg gård på Solheim.

2. **Dyrhaug:** Brukere var brødrene Elias og Ole Olsen fra Elsfjord i Rana, som også hadde ryddet gården. Ole flyttet tilbake til Rana hvoretter Elias Olsen ble eneeier. Han var en dyktig og driftig gårdbruker som snart drev gården frem til et bruk på 10—12 storfe. Gården gikk etter ham over til svigersonnen Bertheus Jenssen fra Stokkedal.
3. **Gammelgården:** Denne gården er den opprinnelige Lille-Balanger og bruktes av Johan Hansen som formentlig var sønn av den Hans Pedersen som i 1840 bykslet gården

her. 2 av Johan Hansens sønner ryddet seg ny gård. Hans Johansen reddet gården Skog og Edvard Johansen ryddet gården Kråfjell.

4. **Bakkehaug:** Bruktes av Ole og Jakob Olsønner, men den som ryddet bruket var formentlig deres far Ole Jakobsen.
5. **Bratland:** Bruker var Kristian Knudsen som var rydningsmann her. Han var fra Arnes og formentlig søn av Knud Aas Christoffersen. (Egentl. fra Balsnes).
6. **Mørkhålen:** Denne gård kaltes også Finnjord og bruktes av Hans Paulsen som igjen var søn av før-nevnte Paul Paulsen som i 1815 bykslet gård her. Denne Hans Paulsen hadde 2 driftige sønner. Petter Hansen som overtok farsgården og som tillike var en dyktig sjømann. Han anskaffet seg en stor skjøite som han drev fraktfart med. Den andre sønnen var Kristian Hansen som utdannet seg til gartner ved Aas Landbrukskole. Han anla på Stormyra i Ballangen et handelsgartneri. Han begynt også tørlegningen av dette store området med det formål å anlegge et større gårdsbruk der, men han døde før han fikk fullført sine planer.
7. **Nergården:** Bruker var Markus Olsen.
8. **Sletbakken:** En liten parsel som eiedes av før-nevnte Petter Hansen.
9. **Kvanmo:** Gården bruktes av Andreas Paulsen som også var rydningsmann der. Han var også sønn av før-nevnte Paul Paulsen.
10. **Ballangen lille:** Denne gård bruktes av Johan Larsen. I 60 årene ble Ballangen også handelssted idet handelsmann Petter Dass Klæboe på Liland anla en liten filial der. Denne ble bestyrt av Ole Kristiansen fra Ballangsmarken eller Tuv-Ola som han ble kalt. Deretter drev Petter Carl sen handel i Havn. Siden begyndte Ole Johansen handel i Ballanger og etter ham Danielsen fra Forsa en kort tid. Dette er i store trekk gårdens historie fra 1567 til 1900. Mange vil kanskje finne utelateler o. l. i den, men i såfall skyldes dette mangelen på skrevne kilder. Det kildestoff som er

anvendt er folketellinger og matrikler, og endel personalhistorisk stoff. Den mundtlige tradisjon forteller oss meget, særlig fra forrige århundrede, og en av de flittigste bidragsyderne har vært Willatz Olsen, Heimstad. Men det er ikke bare en enkelt manns plikt å ta vare på gårdenes og slektens tradisjoner. Hver slekt bør skrive ned viktige hendelser og ta vel vare på den munnlige tradisjon. Stedet er befolket ved en innvandring gjennom 400 år, vesentlig av nordmenn sydfra. For enkeltes vedkommende så er de hvad man kalder Ofotinger; men de er også i sin tid innvandret sydfra. Den lappiske bosetning i Ballangsmarken er bare 100 år gammel og er begrenset til et bestemt strøk. Helt til år 1900 var deres rase ublandet.

Det 20. århundre har brakt oss nye næringsveier. Det er maskinens tidsalder som setter sitt preg på livet både på land og hav. Og med den kom en ny innvandring til stedet. Det er gruvedriften som etter preger Ballangen og denne gang blir bergmennene her. Fra alle kanter av landet er de kommet. Med flittige hender har de tatt fatt og mange har nu pene og veldrevne småbruk. Et strevsomt liv har det vært for de som først skulle arbeide sitt skift i gruven. Mens det i 1667 var bare 2 små gårdsbruk her, er det i våre dager en stor bygd med kirke og skoler. Men denne tidsperiode er det for tidlig å skrive om.